

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Живко Димитров Жеков
МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“, гр. Варна

на дисертационен труд на тема:

„ТИПОЛОГИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ В МУЗИКОТЕРАПИЯТА ПРИ ПРИБЩАВАНЕ НА ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“
в област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.2. Педагогика – Специална педагогика

Докторант: Вая Тзока

Научен ръководител: проф. д-р Емилия Евгениева

1. Съответствие на процедурата с действащата нормативна уредба.

Представеният от Вая Тзока комплект материали на хартиен и електронен носител съдържа необходимите документи съгласно настоящите изисквания на Правилника на СУ “Св. Кл. Охридски”.

2. Общо биографично представяне на кандидата (образование, квалификации, професионален опит и др.)

Вая Тзока е завършила бакалвърската си степен по филология, педагогика и психология в Университет в Янина през 1995г. През 2006 г. се дипломира като Магистър по психология, а през 2013г. завършва Магистърска степен в областта по методика на специалното образование и преподаване за интегриране на ученици с увреждания.

През 2020г. Вая Тзока е зачислена като редовен докторант в 1.2. Педагогика (Специална педагогика).

3. Актуалност на проблематиката на дисертационния труд.

Музикотерапията е с доказан ефект върху човешкия организъм. Тя се използва успешно в терапевтичния процес за стимулация и превенция при

редица нарушения.

При развитието на терапевтичните практики в последното десетилетие се наблюдава значително увеличаване честотата на употреба на подходи и методи от музикалната терапия.

Изследването на типологията на дейности в музикалната терапия, пригодени за включване на деца със специални образователни потребности, цели да разкрие сложната връзка между музикалната чуваемост и фонемната дискриминация, което го прави много актуално.

Типологията очертава как слуховите процеси, присъщи за музиката и езика, се пресичат и влияят върху развитието на грамотността на децата със специални образователни потребности.

4. Структура и съдържание на дисертационния труд.

Дисертационният труд отговаря на изискванията за подобен род научни разработки. Структуриран е в три части: 1. Теоретична с четири глави; 2. Изследователски подход с една глава; 3. Резултати с две глави, като тук са представени изводите, приносите и препоръките, които формулира докторантът; Литература и приложения.

Обемът на разработката е 128 машинописни страници (86 страници включват теоретичната рамка на научния труд, а 42 страници – експерименталната част на разработката. В текста са включени 6 таблици и 5 фигури.

Библиографията съдържа 156 заглавия на латиница, които обхващат периода от 1973 - 2016 година.

Запознаването с труда оставя впечатление за добре замислена и реализирана научна разработка.

Уводът представлява въведение към съдържанието на труда. Очертана е идеята на изследването, както и необходимостта от нови проучвания и разработки в сферата на специалната педагогика, свързани с посочения проблем.

Първите три глави на дисертационния труд съдържат преглед на теоретичните въпроси. Логически са добре обвързани, като ясно и последователно запознават с основните постановки по изследвания проблем.

Първа глава акцентира върху библиографското изследване на изследователски данни относно взаимодействието на музиката с онтогенетичното развитие. Представена е връзката на музиката с развитието

на различни мозъчни функции, двигателни умения, академични умения (писане, четене, математика), когнитивни умения и др. Разглежда се и обвързаността между терапевтичните и образователни възможности на музиката и нейното приложение в образованието.

Във втората глава се разглежда терминът „Музикална чуваемост“. Дадени са дефиниции, видове и етапи, които характеризират музикалната чуваемост. Описани са на кратко известни тестове за оценка на музикалната чуваемост и възприемчивост, както и теста за музикална възприемчивост на Гордън – използван в изследването.

В третата глава е разгледан процесът на четене като цяло, трудностите, проявяващи се на това ниво, и основните му функции. Разгледана е връзката между фонологичното съзнание и четенето, като са посочени противоречиви становища на изследователи и преобладаващите различни мнения по този въпрос. Представени са и данни относно фонологичното съзнание на деца със специални образователни потребности и съответни проучвания от по-ранни години.

Четвърта глава е фокусирана върху връзката между музиката и четенето. Тя проучва изследвания както върху типични популации, така и върху популации със специални образователни потребности, изследвайки как музиката се свързва с процеса на четене, особено с фонологичното съзнание.

Впечатление прави добрият научен стил на изложение на материала и уменията на докторанта да коментира и обобщава голям брой литературни източници.

При интерпретацията на литературния материал се открояват уменията на докторанта за творчески анализ на литературни данни от различни научни области.

Пета глава на дисертацията е посветена на методологията на изследването. Тук са представени 5.1. Изследователските цели, които са насочени към количествено и качествено изследване.

Целта на количественото изследване е да се оцени връзката между музикалната чуваемост и фонемната дискриминация при деца с типично развитие и деца със специални образователни потребности в предучилищна и начална възраст, както и сравнение между тях.

Целта на качественото изследване е да се проучат възгледите на учителите относно интегрирането на методите на музикалната терапия в гръцката училищна среда.

На базата на целта на изследването коректно са формулирани задачите на количественото и качественото изследване.

Обектът на количественото изследване включва 94 деца, от които: 44 деца с типично развитие на възраст от 5 до 8 години и 51 деца със специални образователни потребности на възраст от 5 до 9 години. Последната група включва диагнози като нарушения в ученето, ADHD, поведенчески проблеми и лека степен на интелектуална недостатъчност. Разпределението по пол в рамките на извадката показва балансирано представителство - 53,2% момчета и 46,8% са момичета.

За изследване на връзката между музикалната акустика и вокалната дискриминация е използван тестът РММА, фокусиран върху чуваемостта на музиката, последван от подтеста за „фонемна дискриминация“ на психометричния критерий L-a-T-o.

Проучването е проведено през учебния срок на 2021-2022 г. в префектурите Лариса и Магнезия и използва последователна изследователска процедура.

Статистическият анализ на данните включва използването на статистическия пакет SPSS 23.0, осигуряващ стабилно изследване на променливи като пол, възраст, клас и образователна подготовка. Дескриптивна статистика, t-тестове, ANOVA и коефициент на корелация на Pearson (r) са използвани, за да се получи представа за връзките в набора от данни.

Обект на качественото изследване са 15 учители от гръцки държавни основни и средни училища, преподаващи различни предмети, включително музика. Използван е методът на интервюто, като дискусиите се ръководят от полуструктурирани интервюта, което добавя гъвкавост на изследователския процес. Въпросите са структурирани в две отделни оси: 1. Възгледите на учителите относно обучението на деца със специални нужди; 2. Мненията и предложенията на учителите за интегриране на музикалната терапия в образователния процес. Темите обхващат от проблема на училищното приобщаване до методите на обучение при ученици със специални нужди, както и перспективи за осъществяването и предизвикателствата на прилагането на музикалната терапия.

Изследването е проведено лично в училищата на участващите учители между ноември 2022 г. и май 2023 г.

В шеста глава последователно и подробно са представени резултатите от количествените и качествените изследвания, които са онагледени с

подробни таблици.

Седма глава „Дискусия“ включва изводи, приноси, препоръки, ограничения на изследването, предложения за бъдещи изследвания и рефлексия на изследователя.

5. Научнотеоретични и практико-приложни приноси.

Обособените две групи приноси с теоретичен и практически характер, мисля че трябва да бъдат преформулирани така, че да отразяват резултатите от дисертационния труд.

6. Автореферат.

Авторефератът (в обем от 41 стр.) отразява добре и в синтезиран вид цялостното съдържание на дисертационния труд. В него са включени 2 фигури и 8 таблици.

7. Публикации по темата на дисертацията (съдържание и изпълнение на наукометричните изисквания).

Публикациите по темата на дисертацията, които са описани и посочени в автореферата, са общо три. Заглавията им отразяват изследвания проблем и могат да се приемат за публикации по темата на дисертационния труд.

8. Лични впечатления.

Нямам лични впечатления от докторанта.

9. Бележки, препоръки и въпроси.

В дисертационния труд липсват формулирани, обект, предмет и хипотеза/и на изследването – моля за уточнение по този въпрос.

Необходимо е да се задълбочи качественият анализ на резултатите.

В един от приносите на дисертационния се посочва, че е постигната „Идентификация на препятствията, пред които се изправят преподавателите при прилагането“, кои са те?

10. Заключение.

Независимо от направените бележки дисертационният труд на Вая Тзока, по своята актуалност и научно изпълнение, отговаря на условията и изискванията за присъждане на образователната и научната степен „доктор”

по Закона за развитие на академичния състав в Република България, ППЗРАС и Правилника за развитие на академичния състав на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“.

Като изразявам положителното си отношение към теоретичната и диагностично-приложната стойност на труда и на цялостната положителна оценка за извършеното дисертационно изследване, предлагам на уважаемото Научното жури да даде положителен вот и да присъди на Вая Тзока образователната и научна степен „ДОКТОР“ в професионално направление 1.2. Педагогика – Специална педагогика.

гр. Варна
10.06.2024 г.
доц. Жеков - лекция

доц. д-р Живко Жеков: